

Список використаних джерел

1. Бех І. Інтеграція як освітня перспектива. *Початкова школа*. 2002. № 5. С. 5–6.
2. Ігнатенко Н. Етапи діалогічної взаємодії молодших школярів із навчальним текстом. *Школа першого ступеня*. Переяслав-Хмельницький, 2003. Вип. 7. С. 50–61.
3. Моштук В. В. Дидактичні умови інтеграції споріднених навчальних предметів : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.01 / Моштук Василь Васильович. КДПІ ім. М. П. Драгоманова. К., 1991. 164 с.
4. Шевчук К. Педагогічні умови організації інтеграції в початковій школі. *Науковий вісник Чернівецького університету. Педагогіка та психологія : зб. наук. праць*. Чернівці, 2004. Вип. 210. С. 190–195.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗГІДНО КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Іноземцев Сергій Анатолійович,

аспірант 1 року навчання Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Науковий керівник: Бірюк Людмила Яківна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології початкової освіти Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Ключові слова: молодші школярі, екологічна компетентність, Нова українська школа.

Сучасне суспільство стикається з різноманітними екологічними проблемами, які вимагають негайних та системних рішень. Особливо важливою стає роль освіти у формуванні свідомих, відповідальних громадян, здатних розуміти та реагувати на екологічні виклики. Концепція Нової української школи наголошує на важливості виховання екологічної компетентності у молодших школярів як одного з пріоритетних завдань. У цьому контексті ключовим є аспект формування екологічної компетентності у молодших школярів та шляхи її реалізації у освітньому процесі. Рефлексія науково-методичних джерел та практичного досвіду дозволить визначити оптимальні стратегії та методи формування в молодого покоління екологічної свідомості та відповідального ставлення до навколишнього середовища.

Перший крок у формуванні екологічної компетентності молодших школярів – це забезпечення їх обізнаності щодо актуальних проблем довкілля та шляхів їх вирішення. Аналіз досліджень переконує, що вивчення природничих наук і екології у школі сприяє формуванню в учнів розуміння важливості збереження природних ресурсів та розвитку екосистем. Дослідниця О. Іванова наголошує на тому, що використання інтерактивних методів навчання, зокрема використання відеоматеріалів та проведення практичних дослідів та експериментів, сприяє кращому засвоєнню екологічних понять молодшими школярами [1].

Додатковим важливим кроком у формуванні екологічної компетентності є впровадження практичних дій та заходів в освітній процес та поза ним. Наприклад, участь у екскурсіях до природних заповідників, благоустрій шкільного подвір'я та система сортування відходів у школі може значно збільшити рівень усвідомлення учнями власної ролі в збереженні природи. Згідно з результатами дослідження Н. Петрова, такі практичні дії сприяють формуванню в молодших школярів життєво важливих навичок та розвивають відповідальне ставлення до навколишнього середовища [2].

Однак, успішне формування екологічної компетентності вимагає співпраці всіх учасників освітнього процесу – вчителів, батьків та адміністрації школи. Учителі можуть упроваджувати інноваційні методи навчання та організувати позакласні заходи з екології. Батьки можуть підтримувати інтерес дітей до природи вдома та зацікавлювати їх до участі у різноманітних екологічних проєктах. Адміністрація школи має створити сприятливі умови для здійснення еколого-практичних ініціатив та підтримувати зазначені ініціативи учнів та педагогів.

Наукові дослідження І. Сидоренко переконують, що для успішного формування екологічної компетентності учнів необхідно застосовувати інтерактивні методи навчання, зокрема проєктне навчання, групові дискусії та практичні вправи. Також важливо враховувати індивідуальні особливості учнів та використовувати диференційований підхід у навчанні [3].

Таким чином, ефективне формування екологічної компетентності молодших школярів є багатоаспектним процесом, який вимагає інтегрованого підходу та співпраці всіх учасників освітнього процесу.

Одним з ключових аспектів формування екологічної компетентності є інтердисциплінарний підхід до навчання. Інтеграція екологічних тем у різні предмети навчального плану дозволяє учням бачити зв'язок між різними аспектами природи та суспільства. Наприклад, уроки літератури можуть включати читання творів, що стимулюють роздуми про взаємодію людини та природи, а математичні завдання можуть ґрунтуватися на реальних екологічних даних. Згідно з дослідженням М. Коваленко, інтердисциплінарний підхід до навчання екології сприяє глибшому засвоєнню матеріалу та розвитку критичного мислення учнів [4].

Освітні заклади мають великий потенціал у формуванні екологічної культури серед учнів та педагогічного колективу. Школа може стати центром розвитку екологічних цінностей, де виховуються здатні до дій громадяни, що прагнуть до збереження навколишнього середовища. Важливим складником екологічної культури школи є створення екологічної інфраструктури, що включає у себе енергоефективність, систему сортування відходів, зелені насадження та інші ініціативи з екологічного благоустрою шкільного середовища.

Нарешті, не можна недооцінювати роль суспільства у формуванні екологічної компетентності учнів. Широкий доступ до інформації, мас-медіа та соціальні мережі можуть відігравати важливу роль у поширенні екологічних знань та стимулюванні громадського інтересу до проблем довкілля. Згуртованість громади навколо екологічних ініціатив, акцій та проєктів також може позитивно вплинути на формування екологічної свідомості та поведінки молодого покоління.

Таким чином, у світлі сучасних екологічних викликів формування екологічної компетентності молодших школярів стає надзвичайно важливим складником освітнього процесу. Інтеграція екологічних тем у навчальну програму, практичні дії та заходи у шкільному середовищі, інтердисциплінарний підхід до навчання та активна участь суспільства – це лише деякі з інструментів, що можуть допомогти у досягненні

цієї мети. Спільна робота всіх учасників освітнього процесу є невід'ємним компонентом на шляху до створення екологічно освіченої та відповідальної молоді.

Список використаних джерел

1. Іванова О. Роль навчальної діяльності у формуванні екологічної компетентності молодших школярів. *Вісник педагогічної освіти та виховання*, 2(15), 2020, С. 45–56.
2. Петрова Н. Екологічна освіта у контексті нової української школи: виклики та перспективи. *Екологія і освіта*, 7(3), 2019, С. 112–125.
3. Сидоренко І. Інноваційні підходи до формування екологічної компетентності учнів початкових класів. *Наукові записки університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка*, 1(23), 2018, С. 78–89.
4. Коваленко М. Інтердисциплінарний підхід до навчання екології у школі. *Наукові записки університету імені Лесі Українки. Педагогіка та психологія*, 2(45), 2021, С. 102–115.
5. Данилова Л. Роль суспільства у формуванні екологічної компетентності учнів. *Екологія та суспільство*, 5(2), 2017, С. 34–45.

ОСОБЛИВОСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ВІЙНИ

Каблюк Віка Олександрівна,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти 1 року навчання Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Науковий керівник: Вишник Ольга Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Ключові слова: патріотичне виховання, сім'я, виховний процес, національна ідентичність, середовище.

Національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства, про що свідчить створення Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015).

Патріотичне виховання здобувачів початкової освіти набуває особливого значення в умовах війни. Воно є невід'ємною складовою формування національної самосвідомості та соціальної активності дітей. Під час війни перед освітньою системою стоять нові виклики та завдання, що вимагають адаптації підходів і методів виховання.

Патріотичне виховання молодших школярів під час війни включає кілька ключових напрямів: громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-